

Hmeljcar

Kruha ne napravi moka,
temveč roka

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

LETO LVII

SEPTEMBER

ŠT. 9 – 1987

GLASILO SOZD HMEZAD, KI ZDRUŽUJE KMETIJSTVO ŽALEC ★ KMETIJSKI KOMBINAT ŠMARJE ★ KMETIJSTVO ILIRSKA BISTRICA ★ KMETIJSKA ZADRUGA »DRAVA« Radlje ★ SADJARSTVO »MIROSAN« Petrovče ★ VRTNARSTVO Celje ★ KMETIJSKA ZADRUGA »SAVINJSKA DOLINA« Žalec ★ INŽENIRING ★ KMETIJSKA ZADRUGA SLOVENSKA BISTRICA ★ CELJSKA MESNA INDUSTRIJA ★ CELJSKE MLEKARNE Celje ★ HMEZAD EXPORT IMPORT Žalec ★ STROJNA Žalec ★ MINERVA Zabukovica ★ GOSTINSTVO IN TURIZEM Žalec ★ AGRINA Žalec ★ JATA ZALOG Ljubljana ★ TAJFUN Planina ★ INTERNA BANKA HMEZAD ★ HRANILNO KREDITNA SLUŽBA KMETIJSTVA IN GOZDARSTVA Žalec, DS Služba pravne pomoči in SKUPNE SLUŽBE SOZD HMEZAD

PRVO POLLETJE JE ZA NAMI

Gospodarske razmere prvega polletja so bile zelo neugodne. Nesorazmerja cen v kmetijski proizvodnji so se poglobljala, kupna moč kupcev je padala, zunanjetrgovinski predpisi so zaviralno vplivali na izvoz. Žraven tega je začel veljati nov zakon o celotnem prihodku in dohodku, zakon o amortizaciji, zakon o sanaciji in »Interventni zakon« o osebnih dohodkih. Vse to je negativno delovalo na rezultate poslovanja, primerljivost evidenc, zahtevalo je veliko dodatnega dela v računovodskih in ekonomskih službah, negativno pa je delovalo tudi na psihozo odnosov med delavci in funkcijami v poslovnem procesu SOZD.

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRAZNA HVALA...

Najbrž je na svetu zelo malo držav, kjer bi se v vseh – v najvišjih najnižjih – političnih in državnih krogih ukvarjali z odpravljanjem gospodarske krize in imeli pri tem tako malo uspeha kot pri nas, kjer morajo celo v vsakoletne (tudi polletne) uradne ocene o gospodarskem položaju v državi zapisati, da se gospodarska kriza pogloblja. Malo je tudi držav, kjer bi se politične in upravne službe tako zavzeto hvalile kot pri nas, koliko naporov so vložile za odpravljanje gospodarske nestabilnosti. Še manj pa je najbrž takih, ki bi si v gospodarskem poročilu drznile kritizirati svoja podjetja in direktorje, češ da se nočejo oprijeti tistega, kar jim gospodarski sistem in gospodarska politika nudita.

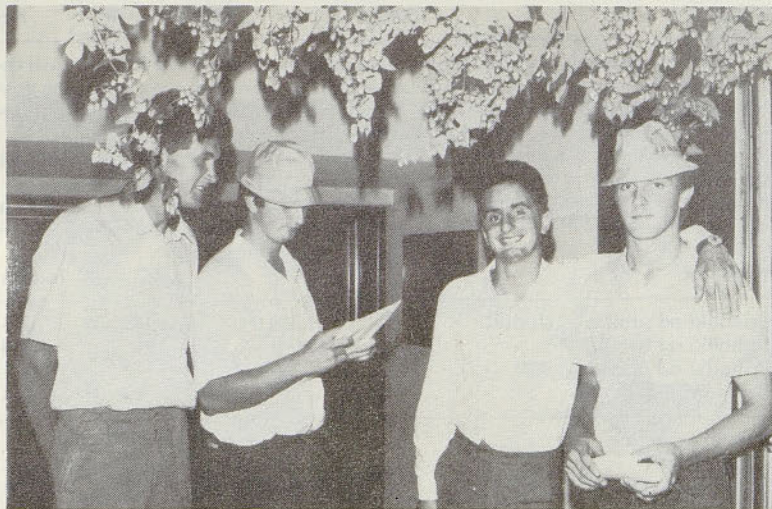
Človek ima vselej neprijeten občutek, kadar vlada kritizira svoje gospodarstvo, saj je takrat na moč podobna onemu kmetu, ki je v nič dajal svoje krave, ker so mršave in dajo malo mle-

ka, sam pa jim je slamo polagal v jasli. Pravzaprav pa v zadnjem času letijo obtožbe pri nas kar vseprek. Gospodarstvo namreč tudi na vsa usta vpije, da naj politika neha urejati gospodarske razmere z dekreti ali povsem na pamet, češ da vsak dekret in ukrep samo še poslabša položaj. ZIS opozarja, da tudi v politiki ni prave pripravljenosti za temeljitejše posege v družbo in njena pravila obnašanja. Politika pa zavrača očitke ali vsaj namigovanja in od ZIS zahteva odločnejši spopad z gospodarsko krizo in z vzroki gospodarskih slabosti. Jugoslovanski gospodarski politiki neprestano ukrepajo tako, da je dober in premišljen ukrep hitro onemogočen z nešteti škodljivimi.

Pomoč Pomurcem

Delavci DSSS Hmezad so sklenili, da prispevajo enodnevní zaslužek prizadetim.

B. P.

Dobre letine so veseli tudi šempetrski mladi hmeljarji.

Referendumi v septembru

Zaradi novih zakonskih predpisov je potrebno spremeniti oz. dopolniti samoupravne splošne akte SOZD in delovnih organizacij.

Predlagane spremembe oz. dopolnitve aktov bomo sprejemali v septembru z referendummi oz. na zborih delavcev.

Sprejemali bomo naslednje akte:

Dopolnitve pravilnika o organizaciji in vodenju knjigovodstva.

Spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci temeljnih organizacij in DS.

Spremembe in dopolnitve pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD.

Spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razporejanje dohodka, čistega dohodka in delitev sredstev za OD.

Dopolnitve samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD.

Spremembe in dopolnitve Statuta TO, EDO, DSSS zaradi zakona o sanaciji in prenehanju OZD.

POLHOV GRADEC

Kjer se cedita med in mleko

Čebelarica zadruga, delovna enota Mlekarnarja Arja vas je 9. avgusta priredila v lepem vremenu tradicionalno razstavo stare in nove čebelarice opreme, medu, medenih izdelkov, mnogo vrst peciva, znanih loških kruhkov... Petinpetdesetim kooperantom so podelili priznanja za sodelovanje. Slavnostni del je popestril moški pevski zbor KVD »Karel Pahor« iz Pirana. Prireditve si je ogledalo veliko ljudi, saj so lahko razne vrste medu in peciva tudi kupili in se razvedrili in povsneli med šegavimi čebelarji.

IZ VSEBINE

3. stran: 25. dan hmeljarjev

4. stran: Plan dovoza hmelja

5. stran: Obisk preusmerjenih kmetij na Gorenjskem
Cenik del za obiranje hmelja

6. stran: Mladinski raziskovalni tabor – Jurklošter '87

7. stran: Zimzelen še ni ovenel

8. stran: Poletne športne igre 1987
Delovni čas Zdravstvenega doma v Žalcu

Krompirjevo leto.

Vy

PRVO POLLETJE JE ZA NAMI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Realizacija proizvodnje in prodaje:

Proizvod	EM	Doseženo do 30. 6. 1987	Indeks P87	R86
Močna krmila	t	14.800	55	107
Govedo za zakol	t. ž. t.	2.447	50	105
Bekoni	t. ž. t.	655	51	200
Brojlerji	t. ž. t.	8.003	48	113
Mleko	1000 l	18.526	48	102
Meso in mesni proizvodi	t	2.813	38	100
Perutninsko meso	t	4.617	52	113
Mleko v predelavo	1000 l	26.600	48	104
Industrija, kmetijska mehanizacija	prodaja zaostaja za planom in lansko			
Plastične cevi	t	1.441	40	88
Mehanične storitve	ur	55.628	47	97
Gostinske storitve				
– nočitve		13.015	46	103
– obroki	1000 kom.	884	48	118
– pijače	1000 l	399	46	116

V takih razmerah je v SOZD povečana kmetijska proizvodnja in predelava razen mesne industrije, zmanjšana prodaja strojev in plastičnih cevi, povečane gostinske storitve in prodaja trgovskega blaga. Oskrba je kljub motenosti bila zadovoljiva, cene proizvodov in storitev pa ob omejitvah niso sledile inflaciji.

Produktivnost dela se ni bistveno povečala, prav tako pa tudi ne izkoriščenost zmogljivosti.

Kazalci finančnega poslovanja: mio din

Elementi	Doseženo v 6 mesecih		Indeks
	1986	1987	
Prihodki od proizv. in storitev	21.249	43.193	203
Prihodki od blaga	19.091	40.174	210
Prihodki od obresti	1.780	544	31
Drugi prihodki	475	1.532	328
Celotni prihodek od tega:			
prihodki izvoza	2.028	4.000	197
Začetne zaloge	3.020	5.770	191
mat. stroški	16.436	32.608	198
od tega reval.	–	999	–
Amortizacija	1.022	2.290	224
od tega revalor.	–	403	–
Drugi stroš. posl.	3.483	3.712	106
od tega revalor.	–	2.477	–
obresti za obr. sr.	2.733	–	–
Nabav. vr. blaga	17.155	35.708	208
od tega revalor.	112	83	–
Zaloge na koncu	4.521	7.371	163
Porabljena sredstva	36.596	72.716	199
Ustvarjeni dohodek	5.999	12.720	212
za obveznosti iz dohodka	2.099	4.765	227
za osebne dohodke	3.054	7.036	230
za SSP	172	359	208
Za akumulacijo	758	823	108
Izguba	241	572	237
Sredstva za reprodukcijo	1.781	3.113	175
Ekonomičnost	1.164	1.175	101
Povpr. uporab. posl. sr.	37.300	67.261	180
Dohodek na delavca	1.383	2.863	207
Ø čisti OD na delavca v din	89.810	202.693	226
Akumulacijska sposobnost	2,03	1,37	67
Reprodukcijska sposobnost	4,77	4,63	97

Celotni prihodek je bil dosežen 85 milijard din, oziroma 101 % več kot lani. V strukturi celotnega prihodka ni bilo bistvenih sprememb. Najhitreje je naraščal prihodek od prodaje blaga, kjer je povečanje 110 %, potem pa prodaja od proizvodov in storitev s 3 % povečanjem, povečanje prihodkov od izvoza pa je le 97 %.

Porabljena sredstva, ki znašajo 72,2 milijard din so rastle počasneje kot celotni prihodek za 2 indeksni točki, kar sicer kaže na izboljšanje razmerja med celotnim prihodkom in porabljenimi sredstvi. S tem je podana tudi rast ekonomičnosti za 1 %.

Dohodek je znašal 12,7 milijard din in je za 11 indeksnih točk rastle hitreje kot celotni prihodek. V njegovi razdelitvi so najhitreje rastle sredstva za osebne dohodke s 130 %, nato obveznosti iz dohodka 127-odstotno. Sklad skupne porabe je rastle počasneje, kot je bila rast dohodka, saj je dosežena rast SSP znašala 108 odstotkov.

Akumulacija je le za 8 % večja kot lani. Bistveno večja pa je izguba, katere rast znaša 137 odstotkov.

Osební dohodki so se povečali nad kategorijo dohodka, presegli so republiško povprečje. Res pa je tudi, da je ustvarjen dohodek pod močnim vplivom sezonske realizacije.

Sliko akumulacije, ki je realno znatno nižja kot lani, popravljajo sredstva za reprodukcijo, ki so zaradi večjega povečanja amortizacije višja kot lani za 75 odstotkov.

Povprečno uporabljena poslovna sredstva so rastle počasneje kot celotni prihodek za 21 indeksnih točk. To je omogočilo smotrno trošenje, oz. hitrejše obračanje sredstev kot lani. Hitrejša rast tujih virov financiranja, ki v primerjavi z lanskim letom znaša 124 % več, poudarja naglo večanje Hmežadove zadolženosti, s tem pa tudi veliko večanje odlivov za obresti, ki so v porastu na lansko obdobje za 148 odstotkov.

S tem je strnjen krog poslovnega procesa dejavnosti kmetijstva, ki ima vsi podporo družbe le v nerealnem smislu.

M. D.

Zaradi muhastega vremena je bil golding goden za obiranje v Savinjski po 20. avgustu. Redki neučakani pa so še dokaj medlega začeli obirati že osemnajstega.

O DELU IN TEŽAVAH TZO TRNAVA

Upravnik TZO Trnava, Franjo Uranjek, je v razgovoru povedal, da je bila letos žetev pšenice dobro organizirana in letina dokaj obilna, da pa je veliko težav predstavljala njen odkup, ki zaradi neugodnih cenovnih razmer ni presegal v večji meri načrtovanega.

TZO Trnava ima trenutno 102 ha hmeljišč, vendar je le v Zaklu urejen sistem za namakanje. O tem problemu je tovariš upravnik razmišljal:

»Letos hmeljišča dobro kažejo. Glede na to, da so vlaganja v hmeljišča izredno velika, v bodoče ne bomo smeli več dopustiti, da se pridelek zmanjšuje zaradi neugodnih vremenskih razmer, pač bomo morali povsod organizirati učinkovit namakalni sistem in še izboljšati zaščito hmelja.«

Velik problem v hmeljarstvu predstavlja delovna sila pri pridelovanju in

obiranju, ker jo sestavljajo v glavnem sezonski delavci, ki pri tem iščejo predvsem dober zaslužek. Tega je težko zagotoviti glede na znane cene hmelja in stroške proizvodnje.

Tudi v živinoreji so v TZO Trnava dosegli lepe uspehe. Rejci pitancev so izključno kooperanti. Pitance prodajajo preko CMI in Grude Ljubljana tudi v tujino, vendar po zelo neugodnih cenah.

Glede investicij v agrarna in melioracijska dela nam je tov. Uranjek povedal, da niso v celoti zadovoljni z izvajalskimi deli tako Nivoja kot Strojne postaje Žalec. V prihodnje bodo morali zato bolj paziti na zagotovljeno kvaliteto del in odgovornost izvajalcev že pri sklepanju pogodb.

K. Rozman

TRAKTORISTI REGIJE SO TEKMOVALI

Pšenica še do 25. julija ni bila zrela, zato so tekmovalje traktoristov celjske regije izvedli 15. avgusta na njivi Mlinarici pri letališču v Levcu.

Tekmovali so mladi zadružniki in zadružnice od 16 do 27 let in člani nad 27 let. Vseh je bilo kar 53.

Zaradi razmočenih tal in dežja, ki je padal, je tekmovalje bilo moteno. Kljub temu, da ni bilo tekmovalcev iz Šentjurja, kmetijske šole in KK Šmarje, tekmovalje postaja vedno bolj regijsko in obiskano. Letos je bilo razveseljivo sodelovanje številnega mladega tehničnega kadra. Komisije so lahko delale, mladi od vsepovsod pa so se spoznali med seboj in z organizacijo in potekom tekmovanja.

Na brazdah se je poznalo, da imamo vedno slabše orodje za oranje. Le ambiciozni tekmovalci iz Šoštanja so bili s tekmovalnim plugom švedske izdelave, ki se je dobro obnesel.

Tekmovali so v izpolnjevanju testov, vožnje s prikolico in oranju. Rezultati: pri traktoristih je bil najboljši Vinko Zupanc – TZO Petrovče, pri mladih pa Anton Špilič in Nada Očepek iz Era Velenje – TOK Šoštanj. Najboljša ekipa je bila iz Šoštanja, sledili pa sta obe iz Šempetra v Savinjski dolini.

Zmagovalci so dobili lepa priznanja in praktične nagrade. Najboljši gredo na republiško tekmovalje. Organizatorji se zahvaljujejo vsem, ki so prispevali v tekmovalni sklad.

Vy

Srebrni jubilej

25. DAN HMELJARJEV

V počastitev jubilejnega »Dneva hmeljarjev« je 1. avgusta Poslovna skupnost za hmeljarstvo Slovenije – Žalec organizirala 25. srečanje hmeljarjev.

Na družabnem večeru, ki je potekal v dvorani Hmeljarskega doma v Žalcu, so imenovali Ivana Pražnikarja za hmeljarskega starešino in Miro Žgank iz Roj za spremljevalko, izvedli predajo starešinstva, podelili priznanja zaslužnim hmeljarjem ter priznanja in nagrade tekmovalcem za visoke pridelke hmelja. Sledilo je družabno srečanje.

Visoko cenjen jubilej.

Priznanja za uspehe v hmeljarstvu 1986. leta:

– Franc ZGONC	Mercator KK Sevnica, D. E. Loka pri Zidanem mostu
– Franc TRAVNIKAR	Emona KK, TOZD Slovenske gorice – Haloze, Ptuj, PE Zavrč
– Marta ŠTANTE	iz Arclina
– Alenka Kladnik	iz Čepelj
– Ciril PŠAKER	HMEZAD, AGRINA Žalec
– TURISTIČNO DRUŠTVO	Braslovče
– Ivan KAŠNIK	KKZ TZO Ledina Slovenj Gradec
– Leopold BABIČ	iz Zg. Roj
– Alojz LIBER	HMEZAD, Kmetijstvo Žalec – TOZD Kmetijstvo Latkova vas, PE Šentrupert
– Ana LIBER	HMEZAD Kmetijstvo Žalec – TOZD Kmetijstvo Latkova vas, PE Šentrupert
– Kata RITLOP	HMEZAD Kmetijstvo Žalec – TOZD Latkova vas, PE Braslovče
– Irena BORAK	HMEZAD, Kmetijstvo Žalec – TOZD Kmetijstvo Latkova vas, Polče
– Milan DOLINAR	dipl. ing. agr. IMP Žalec
– Martin PODGORŠEK	iz Podgore
– Niko ZUPANC	iz Gotovelj
– Martin LIPUŠČEK	iz Levca
– Ivan OSET	iz Drešinje vasi
– Rajko REBERNIK	iz Andraža

Med prejemniki priznanja za visoke donose v 1986. letu sta bila tudi Marija in Viki Ježovnik iz Podvina.

Za visoke pridelke hmelja 1986 so podelili:

Za 1. mesto – zlato plaketo in kristalni vrček:

– savinjski golding	Viktor NAPOTNIK, Podlog, TZO Šempeter
– aurora	Viki JEŽOVNIK, Podvin, TZO Polzela
– skupni pridelek hmelja	SV KK Jeruzalem Ormož – TOZD Kmetijstvo

Za 2. mesto – srebrno plaketo in veliki vrček:

– SG	Jože PIKL, Zg. Roje, TZO Šempeter
– aurora	Jani MAROLT, Ločica, TZO Polzela
– skupni pridelek hmelja	E KK Ptuj – TOZD »Dravsko polje«

Za 3. mesto – bronasto plaketo in mali vrček

– SG	Franc MAROVT, Zg. Gorče, TZO Braslovče
– aurora	Julij HORVAT, Podvin, TZO Polzela
– skupni pridelek hmelja	HMEZAD, Kmetijstvo Žalec – TOZD Latkova vas, PO Šentrupert

Hmeljarji so se pogovarjali in razvedrili.

BRASLOVČE

Domače turistično društvo je tako kot doslej vzelo organizacijo tradicionalnega dela prikaza hmeljarskih opravil in veselih izročil resno. Da bi dalo praznovanju močnejši poudarek, je v sodelovanju z domačimi in drugimi društvi in organizacijami pripravilo večdnevni program v tednu od 1. do 9. avgusta.

Skoraj 60 hmeljarskih tehnologov – toliko že dolgo ne – si je 7. VIII. ogledalo hmeljišča okrog Braslovč in se na Žovneku na prijetnem in plodnem srečanju pogovorilo o zadnji obrambi pred škodljivci hmelja, o delih pred obiranjem, med njim in po njem, s posebnim poudarkom na skrbi za kakovost. Lepo so bili tudi pogoščeni.

Naslednji dan je Triatlansko društvo Celje prvič pripravilo **triatlan ob žovneškem jezeru**: Plavanje na 1000 m v žovneškem jezeru, kolesarjenje na 60 km in tek na 15 km. Dokaj naporenega tekmovanja se je udeležilo 61 udeležencev.

V skupni uvrstitvi je bil prvi Brane Breznikar iz Raven, drugi Matjaž Mraz (Triatlet Celje, Jože Rogelj (Litostroj) pa je bil tretji.

TVD Partizan Braslovče je izvedel **odbojarski turnir**. Rezultati: **moški** 1. – Stavbar Maribor, 2. Kamnik, 3. Topolšica. **Ženske** 1. Topolšica, 2. Braslovče, 3. Šempeter. Zanimivo tekmovanje si je ogledalo lepo število gledalcev.

TVD Partizan je organiziralo tudi turnir v badmintonu. Pri gasilskem domu v Braslovčah je SIP razstavil nove kmetijske stroje, ki si jih je z zanimanjem v dneh praznovanja ogledalo veliko obiskovalcev.

Letošnji hmeljarski starešina Ivan Pražnikar s prikupno hmeljarsko princesko Mirico Žgank iz Roj.

738 kolesarjev se je udeležilo tretjega savinjskega **kolesarskega maratona** na 70 km, ki ga je uspešno izvedla Kolesarska sekcija TVD Partizan iz Žalca.

Na KS Braslovče je bila zanimiva likovna razstava del članov ŽPD Celje – likovne sekcije.

(Nadaljevanje na 4. strani)

25. DAN HMELJARJEV (Nadaljevanje s 3. strani)

Na prijetnem sobotnem večeru je igral ansambel Akvamarini.

Višek vseh prireditev je bil nedeljski od v zadnjih letih najštevilnejše množice

skupnosti SRS za hmeljarstvo Viki Gajšek pa predvsem hmeljarjem plodno in kvalitetno letino. Tradicionalno sta si lanski in novi starešina izročila dolžnosti, princeski pa škafa, braslovški pevci so zapeli tri pesmi. – Spored je bil pester in jedrat. Kinološko društvo

Hmeljarske starešine v paradi.

ce težko pričakovan in skoraj pol ure zamujen sprevoz s številnimi tudi veselimi prikazi iz življenja hmeljarjev včasih in danes. Spretno jih je napovedoval

Žalec – znanci in prijatelji – so prikazali spretnost službenih in športnih psov.

Za ples in dobro voljo je igral ansambel Slovenija. Številni šanki domačih in

Kar 12 domiselnih prikazov iz hmeljarstva nekdaj in danes se je zvrstilo pred več-tisočglavo množico.

in opisoval Janez Vedenik. Na čelu povorke je bil mlad jezdec z zastavo na iskrem konju KK Gotovlje, sledila je godba na pihala in za njo ponosne hmeljarske starešine s slovensko in hmeljarsko zastavo, hmeljarski starešina s princesko v kočiji, številni prikazi na vozeih in traktorskih prikolicah, za zaključek pa velika glava zlatoroga na kamionu Pivovarne Laško.

Predsednik TD Braslovče Andrej Korošec je v lepem sončnem popoldnevu zaželel obiskovalcem prijetno razvedrilo, podpredsednik Skupščine Poslovne

sosrednjih društev pa so vabili na okrepčilo in bogat srečelov.

Bil sem na vseh petindvajsetih praznovanjih hmeljarjev. Vse entuziaste, ki smo se takrat trudili dati hmeljarstvu za Savinjsko dolino in Slovenijo zaslužen pomen, veseli velika zagnanost, veselje in ponos mladih hmeljarjev ter njihov odnos do starih in lepih navad. To je porok, da bo kljub nihanjem hmeljarstvo cvetelo še naprej in z njim prelepa tradicija praznovanja dneva vseh hmeljarjev in številnih gostov.

Vy

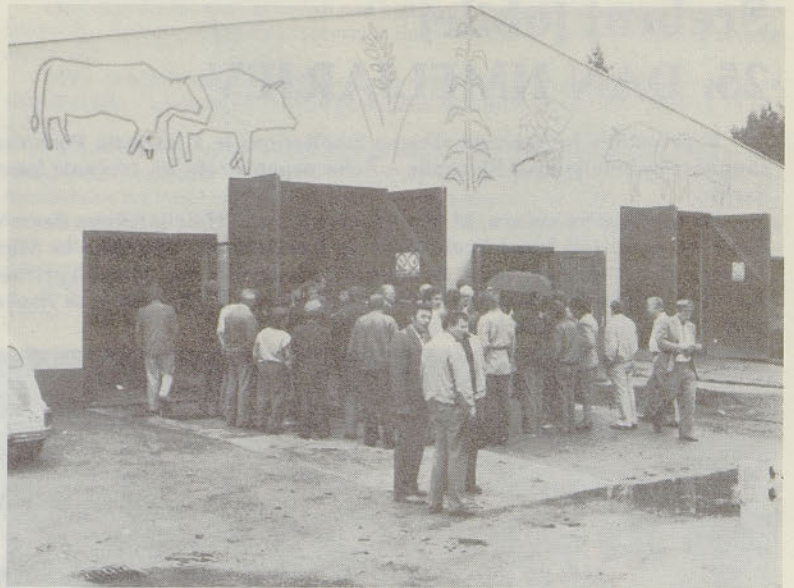
PRIJETNO SREČANJE

Hmeljarski starešina Franc Rančigaj je pred obiranjem hmelja povabil na dom hmeljarske starešine in hmeljarski odbor, predstavnike TZO, KZ Savinjska dolina, HiP in SOZD. Po ogledu hmeljišč smo sedli za mizo v gostoljubni družini Rančigajevih. Ob lepo pripravljeni zakuski so stekle besede o uspehih in težavah zlasti v hmeljarski proizvodnji pa tudi o ostalih splošnih gospodarskih gibanjih, ki gredo na škodo gospodarjenja v kmetijstvu in za družinstvu.

Po lepo preživetem popoldnevu smo se poslovili dobre volje in ugotovljali, da so taka srečanja koristna, saj se medsebojno še bolj spoznamo.

Vsi povabljeni se Rančigajevi družini zahvaljujemo.

U. F.

Hmeljarski tehnologi so si poleg hmeljišč ogledali še žvneške hleve.

DO HMEZAD
EXPORT IMPORT
ŽALEC

PLAN DOVOZA HMELJA LETNIKA 1987

PREVZEM V ŽALCU

1. Hmezad TZO Trnava
2. Hmezad TZO Polzela
3. Hmezad TZO Petrovče
4. Hmezad TZO Braslovče
5. Hmezad TZO Prebold
6. Hmezad TZO Gotovlje
7. Hmezad TZO Šempeter
8. Koroška KZ Dravograd
9. KŠC »GRM« Novo mesto
10. KZ Krka Novo mesto
11. Slovenija vino »Jeruzalem« Ormož
12. Agrokombinat Maribor-Rače
13. PP Kozjak »Ragoza« Hoče
14. ERA Velenje – Šmartno ob Paki – Šoštanj
15. KZ Drava – Radlje
16. Hmezad Kmetijstvo Šmarje pri Jelšah
17. KZ Slovenj Gradec

Prevzem na terenu – vzhodno področje

Hmezad Kmetijstvo Petrovče DE Arja vas
Hmezad Kmetijstvo Petrovče DE Šmarjeta-Vojnik
Kmetijska zadruga Celje
Merkator Kmetijski kombinat Sevnica-Loka, Šentjanž
Agraria Brežice

Prevzem na terenu – zahodno področje

Hmezad Kmetijstvo Petrovče DE Vrbje-Šempeter
Hmezad Kmetijstvo Latkova vas, Žovnek
Hmezad TZO Braslovče
Hmezad Kmetijstvo Latkova vas, Tabor
Hmezad TZO Tabor
Hmezad Kmetijstvo Latkova vas-Vransko
Hmezad TZO Vransko

Prevzem na terenu – Mariborski sektor

Kmetijski kombinat Ptuj TOZD Pragersko, Turnišče, Dornava
KZ Ruše
Hmezad Kmetijstvo Radlje ob Dravi

OBISK PREUSMERJENIH KMETIJ NA GORENJSKEM

Živinorejci in predstavniki KZ smo se 7. julija odpravili na Gorenjsko, kjer smo obiskali 3 kmetije usmerjene v proizvodnjo mleka.

Najprej smo se ustavili na kmetiji Matije Misa. To je bila največja izmed obiskanih kmetij, saj imajo 44 krav, skupaj s telicami in teleti pa ca. 80 glav. Hlev, v katerem je urejena prosta reja govedi, ima kapaciteto 100 glav in čredo še povečujejo. Na kmetiji so stalno zaposleni trije člani družine, mati in dva sinova. Eden od njiju je dipl. veterinar in skrbi za reprodukcijo, prehrano in zdravje živali, drugi pa je absolvent agronomije in ima na skrbi pridelovanje krme. Iz proizvodnih rezultatov lahko sklepamo, da delo dobro usklajujejo, saj so v lanskem letu od 44 krav ČB pasme oddali 262.235 l mleka, kar je 5.960 l po kravi s tolščo 3,64 %. Kljub visoki proizvodnji nimajo problemov z reprodukcijo. Doba med telitvami traja pri njih povprečno 397 dni, imajo pa 1,7 telitev letno po kravi. K temu so štete tudi telitve telic. Krave imajo na paši, v hlevu pa jih še dokrmeljujejo. Na tej kmetiji smo si ogledali prav farmerski način reje in tudi organizacija dela teče po istem sistemu.

Druga od obiskanih kmetij je bila kmetija Janeza Zabreda. Ta je bila bolj podobna kateri od naših večjih kmetij. Hiša, dvorišče in gospodarska poslopja so v pravem gorenjskem stilu. Hlev je bil dozidan in preurejen v prosto rejo. Trenutno imajo ca. 30 krav. Telice preko poletja pasejo na Dolenjskem, da si sprostijo razpoložljive površine za krave. V lanskem letu so od 29 krav ČB pasme oddali 205.127 l mleka, kar je 7.073 l po kravi s tolščo 3,99 %. Dobo med telitvami imajo 398 dni, letno pa 1,22 telitev po kravi. Po razgovoru s kmetom smo lahko sklepali, da pri spremljanju tehnologije precej sodeluje strokovna služba zavoda in kmetijske zadrage.

S prijetnimi vtisi smo se odpravili do slovenskega rekorderja v proizvodnji mleka, to je Anton Dolenc, mgr. vet. Pri njem smo si ogledali reslepo urejen hlev in odlično čredo ČB krav, ki je bila na paši. Ima 33 krav, v lanskem letu je od te črede oddal 312.772 l mleka, kar je 9.750 l po kravi s tolščo, 3,49 %. Tudi na tej kmetiji ne poznajo problemov pri reprodukciji, saj je DMT 358 dni, letno pa imajo 1,18 telet po kravi. Tukaj smo se lahko resnično prepričali, kaj pomeni povezovanje znanja s prakso in doslednost pri delu.

Kmetje in strokovni delavci smo vsem trem kmetom postavili številna vprašanja in lahko trdimo, da smo se iz njihovih izkušenj lahko marsičesa naučili. Na vseh obiskanih kmetijah imajo procentualno več travnikov kot je to pri nas in torej tudi v obroku večje količine sena, manj pa koruzne silaže. Vsi živinorejci si želimo še več podobnih srečanj s kmeti z drugih področij, saj lahko tako primerjamo in ocenimo svoje delo in se obenem tudi kaj naučimo.

Marjeta Klančnik

Virštanjčan

Šmarsko-virštanjski vinorodni okoliš je ljubiteljem lahkega, prijetno kiselkastega vina že davno poznan. Če ste bili kdaj tam, niste mogli mimo njega. Naš namen je, da to vino, ki doslej pod svojim imenom ni našlo poti do vas, ponudimo vsem ljubiteljem lahkkih, pit-

nih vin. To je bila tudi dolgoletna želja tamkajšnjih vinogradnikov. To področje nima svojih predelovalnih in polnilnih kapacitet, zato smo se za ta korak odločili mi. S Kmetijskim kombinatom Šmarje smo podpisali sporazum o dolgoletnem sodelovanju in letos odkupili prve količine vina s tega vinorodnega področja.

Šmarsko-virštanjski vinorodni okoliš se tako prvič predstavlja s svojim vinom VIRŠTANJČAN rdeči in beli, ki ga polni naša polnilnica »VINO« Šmartno ob Paki. To je kakovostno vino s kontroliranim poreklom. Strokovna komisija za ocenjevanje vin mu je za kvaliteto podelila srebrno značko. Prepričani smo, da s svojo kvaliteto zasluži, da ga spozna širša družba.

»VINO«

Padavine v avgustu

Tridesetletno povprečje padavin merjenih na IHP v Žalcu za prvo dekada avgusta je 34 mm, mesečno povprečje pa 121 mm. Letos je do 10. avgusta padlo 160,3 mm, do 20. VIII. pa še 10,2 mm. Torej – visoko nad dolgoletnim povprečjem.

Vy

BOLJŠA IZBIRA HIBRIDOV KORUZE

Že šesto leto ima SOZD Hmezad na Ložnici njivo, na kateri poskusno gojijo različne hibride koruze. Namen tega poizkusa je, da se ugotovi, kateri od njih so najprimernejši za naše področje in za različne namene.

Poleg sortnega poizkusa so letos nastavili tudi poizkus s herbicidi in z gnojenjem. Rezultati še niso znani, razlike med posameznimi hibridi pa so že vidne – nekateri imajo boljši začetek rasti, drugi so zelo občutljivi na Deherban.

Končni rezultati bodo predstavljeni kot vsako leto na demonstracijskem ogledu v začetku oktobra.

K. Rozman

OBIRANJE HMELJA

Cenik del

Zaradi poenotenja plačila uslug in dela pri spravilu hmelja posredujemo cenik del, ki ga je sprejel HMEZAD Kmetijstvo Žalec za svoje DE in PE.

	din
Obiranje ročno – škač	350
Rezanje trt na njivi	800
Trganje in poravnavanje na prikolici	800
Čiščenje omrežja žičnice	800
Pobiranje odtrganih panog	800
Obešanje trt na obiralnem stroju	800
Predobiranje	620
Ravnanje trt pred glavnim obiralcem	550
Odpenjanje trt	720
Prebiranje dolgih panog na prvi valjčni mizi	720
Prebiranje neobranih panog na drugi valjčni mizi	550
Delo pri avtomatskem obiralniku	550
Prebiranje hmelja na iztočnem traku	550
Rezanje trt na trtoznici	720
Prevozi hmelja in odpadkov – nakladalci	650
Glavni sušachi	800
Pomočniki na sušilnici	720
Basanje hmelja	680
Kuharice	800
Najeti traktoristi	850
Mehaniki	1.500
Pomočniki mehanikov	900
Ostali delavci na zahtevnejših delih	800
Skupinovodje nad 70 obiralcev	8.000–10.000 na dan
Organizatorji delavcev in obiralcev	1.500 na osebo

OPOMBA

Za poln delavnik pripada delavcu brezplačna hrana. Če ne dela po lastni krivdi, plača hrano po dnevnih cenah. Učinek, ugotovljen pri obiralnih strojih, se upošteva tudi za sušache.

Večina gornjih postavk velja za stroje BRUFF, za sušilnice z več komorami (3–9), ko so delovna mesta strogo določena. Za manjše enote, ko se delovna mesta združujejo ali prepletajo, je treba urne postavke ustrezno korigirati, učinek pa meriti.

Sončnica le še okras?

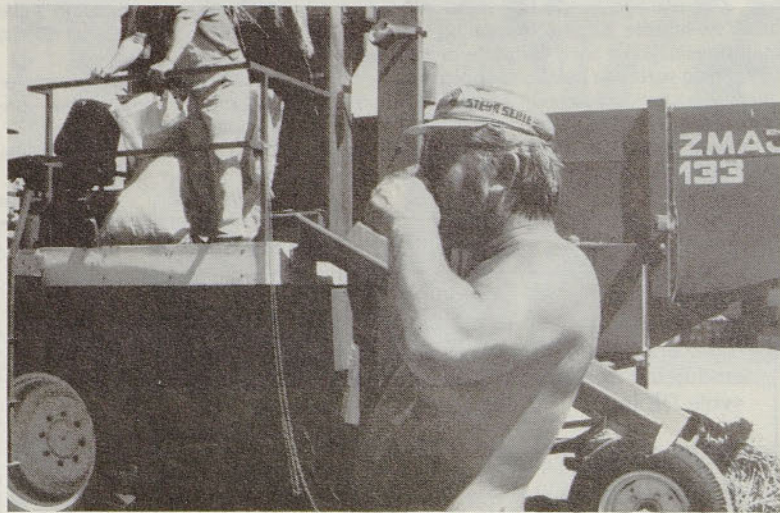
Kumaram je vreme streglo.

NAMESTO NA MORJE – V PŠENICO

Ko sem bila sredi julija na TZO Šempeter, da bi se pozanimala, kako poteka letošnja žetev pšenice, so mi rekli, da moram govoriti tudi z njihovim »glavnim« kombajnistom Slavkom Škrabarjem. Našla sem ga, kje drugje kot ob kombajnu, tik preden se je odpravil na polje.

man, ki pomaga popravljati kombajn, nalagati in podobno. Tudi v Mursko Soboto gre kdaj po rezervne dele.

Letos vozi Slavko Škrabar že tretji nov kombajn v svoji »karieri«. »Če pravilno ravnaš s strojem in ga čuvaš, potem pri delu nimaš težav,« pravi. Zato letos cel

Marljivo delo žaja.

Slavko je menda najboljši kombajnist v Savinjski dolini, prav gotovo pa ima najdaljši staž. Potem, ko je bil trinajst let traktorist v Šempetru, zdaj že polnih dvajset let porabi svoj letni dopust za žetev. Je namreč redno zaposlen kot šofer v mlekarji Arja vas, kjer mu vsako leto odobrijo dopust dokler traja žetev. Tako zasluži nekaj dodatnega denarja. »Ampak napiši, da sem na uro plačan po 180 jurjev, da ne bodo nekateri mislili, da zaslužim kar pol milijona na uro,« mi je naročil Slavko Škrabar. Brez ljubezni do dela bi najbrž že zdavnaj odnehal.

Pri delu mu pogosto pomaga brat Ro-

vikend 18. in 19. julija, ni žel, saj je bila pšenica še zelena. Bolje je več delati takrat, ko je zrak suh in topel, ko piha veter. V takem idealnem vremenu sta lani brata Škrabar žela neprekinjeno od 9. do 23. ure zvečer naslednjega dne.

Narava je čez poletje pač polno zaposlena in tudi človek kot del nje mora večkrat pozabiti na svoj prosti čas. A v zameno dobi marsikaj drugega, ne samo denar. Slavko pravi, da rad dela, da je včasih lepo, drugič pa spet malo manj. Toda lepo si človek bolj vtisne v spomin.

K. Rozman

Do 2 metra visoko rastlinje v odvodnem kanalu na Polzeli je krivo, da je avgustovska visoka voda zalila delavnico Adolfa Miklavca.

PITAVNA PROIZVODNJA PIŠČANCEV

Poletna vročina ne prizanaša niti piščančjim pitancem, vendar letos ni bilo večjega pogina zaradi toplotnega udara. Jate, v katerih je povprečno 15.000 piščancev, so pravočasno zredčili in tako ohranjali potrebno mikroklimo v pitališčih. Večina piščancev je šla v predčasn zakol, tako da ni prišlo do večjega izpada v pitavni proizvodnji piščancev.

KAKO DRAGO PROIZVAJAMO

Klavnice v ZRN v Frankfurtu so v začetku leta 1985 plačevale kg zaklanih piščancev po 2,11 DM, v začetku leta 1986 1,94 DM, kar preračunano po uradnem srednjem tečaju zneso okoli 590 din. V začetku letošnjega leta je cena padla na 1,77–1,79 DM, preračunano na uradni srednji tečaj je to okoli 815 din/kg. Slovenske perutninske klavnice so v začetku leta 1986 plačevale okoli 394.– din, v začetku letošnjega leta pa okoli 563.– din po kg zaklane ga piščanca.

MLADINSKI RAZISKOVALNI TABOR – JURKLOŠTER '87

Pravzaprav je pravi naziv tabora Mladinski raziskovalni tabor živinorejcev, veterinarjev in gozdarjev. Taborjani, bilo nas je kar dvajset, smo se 5. julija zbrali v opuščeni OŠ Anton Aškerc na Henini nad Jurkloštom. Začetek tabora je sovpadal s proslavo borcev in aktivistov OF Kozjanskega, kamor smo bili tudi uradno povabljeni in predstavljeni. Tako je bil prvi dan slovesno obarvan, ponudil pa je priložnost, da se taborjani spoznajo. Prineslo nas je skoraj z vseh koncev Slovenije od Prekmurja do slovenske obale. Postali smo velika družina: dijakine Srednje kmetijske živilske šole Celje, študentke Višje agronomске šole Maribor, študentje Biotehniške fakultete in Fakultete za elektrotehniko iz Ljubljane. Zadnje navajam zato, ker se je tabora udeležil tudi študent računalništva.

Prvi dnevi tabora so minili delovno. Na območju zaselkov Lahov graben in Polana smo izvedli anketo na 37 kmetijah. Glavna pozornost raziskave je bila namenjena deagrarizaciji in depopulaciji tega območja. Vzpostavljamo smo analizirali kmetije glede na strojno opremljenost, setveno strukturo, intenzivnost živinorejske proizvodnje, delo v gozdu itd. Zaradi neugodnih reliefnih razmer je dostopnost do kmetij slaba, značilna je relativno velika oddaljenost od zadruge in močnejših gospodarskih središč. Naravne razmere za kmetijsko pridelavo so izrazito neugodne, saj prevladujejo strme površine, na katerih je strojna obdelava delno ali v celoti onemogočena. Primerne so le za živinorejsko proizvodnjo, ki naj temelji na paši. Omenjeni zaviralni dejavniki so v preteklosti pogojevali odseljevanje in z njo povezano opuščanje kmetijske pridelave. Velik je delež opuščanih kmetij in kmetij brez naslednika, nekatere kmetije so razbite na manjše parcele, katerih lastniki niso samo nasledniki, ampak tudi marsikak »vikendaš« iz Zagreba. Na kmetijah z ostarelimi gospodarji je mnogo kmetijskih površin v zaraščanju, mnogi jih načrtno pogozdujejo. Anketa je pokazala slabo opremljenost s kmetijsko mehanizacijo, na ekstenzivno živinorejsko proizvodnjo. Gozd večini lastnikov pomeni oskrbo z drvimi, le v manjši meri oddajajo tržne viške. Tehnološka opremljenost za delo v gozdu je zastarela. Na splošno lastniki v gozdu premalo uporabljajo rokavice in čelade, nekaj traktorjev je brez zaščitne kabine.

Splošno analizo stanja na širšem področju Jurkloštra smo dopolnili še s podrobnejšim pregledom kmetijske proizvodnje in štirih kmetijah v zaselku Pole. Najprej smo ocenili tehnološke in ekonomske parametre sedanjega stanja kmetijske proizvodnje. Vse kmetije razpolagajo s sorazmerno velikimi površinami kmetijske zemlje, večinoma travinjem. Intenzivnost izkoriščanja je razmeroma nizka. Tržne poljedelske proizvodnje ni, oddajajo pa mleko in mlado pitano govedo. Ugodne (pozitivne) rezultate po t. i. dohodkovni kalkulaciji dosega le dve kmetiji in sicer z rejo perutnine. Za eno kmetijo smo izdelali program možne intenzifikacije živinorejske proizvodnje. Bistveno je potrebno povečati pridelavo krme. Genetski potencial krav svetlo-lisaste pasme zadostuje za višjo mlečnost. Krave naj popasejo površine blizu doma, na oddaljenih pa je možna vzreja telic, tudi dokupljenih. Po predlagani tehnologiji lahko pričakujemo dobre, boljše dohodkovne učinke. Vendar se nismo ubadali samo s popisovanjem in izračunu. Na

teh štirih kmetijah v Polah smo postavili ograjo za pašnike v skupni površini 8 ha. Kmetje so nas v dneh postavljanja ograje lepo sprejeli.

Študenti veterine so se v svojem delu omejili na reprodukcijo živali, pregled parkljev in pregled na mastitis. Ugotovljene so bile plodnostne motnje, tudi evidenca pripustov in telitev je slaba. V večjem številu so odkrili tudi podaljšane in spiralasto zavite parklje in jih korigirali (porezali). Po hitri hlevski metodi so z mastitis reagensom dokazali pri vsaki kmetiji vsaj po en mastitis. Za plodnostne motnje in mastitis so predpisali način zdravljenja.

Verjetno se je bralcu porodilo vprašanje: zakaj študent računalništva? Vključevanje računalnika v kmetijstvo postaja zadnje čase vse bolj aktualno. Kmetom, ki imajo večji stalež živine v hlevu in ki se zanimajo, kako bi posodobili delo in spremljali vsa dogajanja in rezultate proizvodnje, smo ponudili izdelan računalniški program »hlevska knjiga«. V času tabora smo s pomočjo računalnika izračunali krmne obroke in obdelali zbrane podatke ankete.

Ob večerih se je zvrstilo sedem predavanj, ki so jih vodili priznani strokovnjaki z različnih področij. Nedvomno so tudi ta poleg praktičnega dela na taboru pridala svoj delež k temu, da smo taborjani pridobili kakšno strokovno znanje več. Kot štipendistka Hmežada sem primerjala tržno proizvodnjo mleka na kmetijah, kjer opravljam obvezno počitniško prakso. Na kmetijah je le ta manj intenzivna, nakupa močnih krmil za molzne krave ni, gnojenje travinja z mineralnimi gnojili je minimalno. Končno je res, da eksistenca in dohodek kmetije nista odvisna le od prodaje mleka; tu je število ekonomskih dejavnikov veliko večje. Več pozornosti se na kmetijah posveča čistoči živali in v hlevu (s tem tudi kvaliteti mleka), več časa namenijo lastnik posamezni živali, ima kontrolo nad njo.

Deset dni tabora je hitro minilo. Od tega smo bili en dan gosti Pivovarne Laško, en dan pa nas je gostil glavni pokrovitelj tabora Merx. Takšnih taborov in srečanj si želimo. In to predvsem na podobnih manj razvitih območjih kot je Jurkloštro.

Karmen ŽGANJER
študent Biotehniške
fakultete, VTOZD
za živinorejo

Kruh in igre

Živimo v čudni deželi, kjer je podražitev kruha kljub več kot stotodni inflaciji škandal in kjer se ustava tako spoštuje, da morajo biti z njo usklajeni celo nogometni rezultati. Mogoče se bo komu zdelo svetoskrunstvo povezovati ti dve stvari: na eni strani kruh s svojim dejanskim in simbolnim pomenom in na drugi strani igra, ki ji celo največji zanesenjaki pravijo, da je sicer najpomembnejša, vendar postranska stvar. A oboje na svoj način prav dobro kaže dileme, v katerih tava naša družba. Prednost ekonomiji ali »sociali«? Prednost predpisom ali življenju?

Nekateri nam dopovedujejo, da med ljudmi vlada apatija, pasivnost, občutek nemoči. Le brez skrbi! Ljudstvo, ki zmoro toliko energije, da se vedno znova s tolikšno strastjo pogloblja v taka vprašanja, je daleč od apatije!

Komunist

V spomin

V sredo, 12. 8. 1987, smo se na pokopališču v Grižah za vedno poslovili od našega sodelavca Alojza Jazbinška. V

delovni organizaciji Minerva se je zaposlil v letu 1974 in vseskozi delal v proizvodnji cevi iz polietilena. Njegova smrt nas je toliko bolj prizadela, ker je umrl mlad, saj je dopolnil komaj 44 let. Bil je izredno priljubljen, marljiv, delaven in spoštovan član kolektiva. Dokaz temu je tudi velika udeležba prijateljev, znancev, sodelavcev in krajanov ob zadnjem slovesu, prav tako pa tudi izrečene besede obeh gubernikov.

Otroštvo in mladost Alojza Jazbinška sta bila težka, odraščal je v dokaj številni družini na Kozjanskem, poklica se je učil na Jesenicah, rudaril v Velenju, bil nekaj časa v Cinkarni na Celju, zadnjih trinajst let pa neprekinjeno v Minervi.

V Grižah se je skupaj z ženo na pobočju Homa zgradil skromen dom, v katerem sva skupaj z njima odraščala dva sinova.

Alojza Jazbinška se bomo v Minervi vedno spominjali. Z njegovo smrtjo smo izgubili dobrega sodelavca. Za njim je ostala vrzel, ki jo bomo težko nadomestili.

Sodelavci

Različne cene ob nizkem plačilu za delo

Za kg junetine mora Jugoslovan delati (junija) 5 ur in 30 minut, Avstrijec 2 uri, 35 min., Italijan 1 uro 40 min., Nemec le 45 minut. Za par moških čevljev Madžar 51 ur 15 min., Jugoslovan 32 ur 20 min., Italijan le 5 ur 40 minut. Bencin-Jugoslovan – za 1 liter mora delati 42 min., Švitar le 4 minute, TV naročnika terja pri nas 11 ur dela, v Franciji 1 uro 20 min., v Grčiji 47 min., v Španiji je sploh ne plačujejo.

Pa še: povprečne mesečne plače po tečajni listi 22. junija v dinarjih: v Jugoslaviji 112.349 din, v Avstriji 502.600 din, v Grčiji 292.200 din, Italiji 780.000 din, ZR Nemčiji 917.514, Franciji 683.989 din, Švici 1.149.687 din, Španiji 532.350 din, na Madžarskem 87.000 din. Po Tanjugu.

Hmeljar

IZ KUMROVCA

UREDNIŠTVU HMELJARJA!

V julijski številki HMELJARJA sem prebrala članek o lastovki. To pisanje je premaknilo tudi mene. Premaknilo toliko bolj, ker je ta kraj tik ob pokopališču in Bistrica ob Sotli moj rojstni kraj. Opazovalec tega dogodka je najbrž le mimoidoči potnik.

Opazovanje lastovk mi je bilo užitek že iz otroštva. V spominu mi je ostal tale dogodek:

Par lastovičk se je naselil v naš hlev in tu gnezdil. Prvo presenečenje mi je bilo, da samec in samica sedita na jajčkah izmenično. Ker sta tako vztrajno valila, sta tudi zvalila. Mladiča sta rasla in zrasla

do vzletenja. Tu se je zataknilo. Pri učenju letenja sta bila še pijana. Ujela jih je mačka in odnesla. Ko je samica opazila, da je oropana mladičev, je pričela jokati in tožiti. S svojim čvkanjem je postala tečna možakarjem, ki so v hlevu razvili pogovor o živini in seveda o izkupičkih od živine. Da bi imeli mir, so lastovko pogrnali iz hleva.

Ob vsem tem se mi je porodila misel: Kako vsebino bi imelo lastovičkino čvkanje, če bi bilo izrečeno z besedo?

Škoda, da tudi lastovica nima možnosti poklicati telefonsko številko KLIC V DUŠEVNI STISKI. Tam bi jo najbrž razumeli. Če ne razumeli pa vsaj poslušali.

Pri vašem delu vam želim veliko uspehov in

lep pozdrav
Bralka

Iz šolskih glasil

Ob pričetku novega šolskega leta polistajmo po nekaterih glasilih osnovnih šol. Pred nami je »Mladi rod«, glasilo Osnovne šole »Vlado Bagat« Braslavče. Glasilo so pionirji izdali ob pomoči Hmezd Kmetijske zadruge Savinjska dolina, TZO Braslavče ob 4. srečanju pionirjev zadrugnikov SR Slovenije. Že dejstvo, da je bilo pionirjem iz Braslavčev zaupana organizacija srečanja, pove, da je na tej šoli zelo razvito zadrugništvo. To nam potrjujejo tudi posamezni prispevki, kot: »V šolski zadrugi se učimo delati«, sestavek o delu pionirske hranilnice, sestavek »Delo v šolski knjižarni« itd. Razveselimo se lahko sestavka Boštjana Fužirja: »Ostal bom na kmetiji«. Glasilo jasno in glasno pove, da se učenci na šoli učijo delati, da spoštujejo delo. To nam dokazuje med drugim tudi lepo urejena okolica šole, ki jo pionirji sami urejajo, to nam potrjuje turistični nagelj, ki so ga pionirji prejeli za svoje prizadevno delo. Nedvomno k takšnim uspehom veliko pripomore tudi Hmezd Žalec, Kmetijska zadruga, TZO Braslavče, ki je pokrovitelj šolske zadrug.

Ce polistamo po eni izmed števil glasil Osnovne šole »Slavko Šlander« Prebold »Veseli veter«, najdemo v njej sestavek »Jarem, telenge, igo...« V njem je zgodovinski krožek objavil rezultate raziskave o jarmu, teleh (ali telengih – verjetno izraz s področja Prebolda, drugače je splošno znani izraz telege). Anketo so izvajali na terenu. Uspešni so bili v Matkah, Reki in Gornji vasi. V Preboldu, Latkovi vasi in Dolenji vasi pa anketa ni uspela. V teh vaseh se je uporabljala le konjska vprega. Tu je teren lažji pa tudi zemlja je bolj rodovitna.

Ugotovili so, da so bile kmetije, pri katerih so nekoč uporabljali jarem ali telege, v Matkah – pri Zagoženovih, v Mariji Reki pri Tonačevih in pri Hušu, v Gornji vasi pri Zmetovih.

Učenci v glasilu objavljajo anketo z Ljudmilo Vedenik, ki jim je marsikaj razkrila o jarmu in teleh. Med drugim je povedala, da so v Gornji vasi to vprego uporabljali do leta 1965. Dejala je, da so vpregali vole in krave, biki pri tem opravi niso prišli v poštev, ker so podivjali, teleta pa so prešibka.

Sestavek ima vrednost tudi zaradi tega, ker ohranja nekatere izraze, ki počasi tonejo v pozabo.

Tako so ohranjeni izrazi:

levo – bistahar, bister har

desno – dihot, ti hort

naprej – dija

ustavi – oooo...

Učenci ne ločijo ukazov za konja in za govedo. Tako je prav, da zapišemo še ukaze za govedo:

Šti je naprej, šti nazaj, humi tja – prestopi, ča na desno, hoj na levo. Razveseljivo je, da so se te naloge lotili učenci in v svojem glasilu ohranili del naše preteklosti in prav je, da tudi v Hmeljarju obudimo spomin. Še razumemo stavek: »oblečem prustuh (bruštuh) in grem v loden« – oblečem suknjič in grem v trgovino. Pa tudi garete so vedno bolj redke.

Teh izrazov, nekoč del našega kmečkega življenja, je veliko, prav bi bilo, da se ohranijo, da ne bi utonili v pozabo. Kako hitro tonejo v pozabo, nam pove tudi ta sestavek. V sestavku pišejo, da so vprežno živino poganjali s šibo ali bičem, torej je že šla v pozabo »gajžla«.

Tov. urednik!

Predlagam, da pozoveš bralce, naj pošljejo prispevke o teh izrazih. Poglej, učenci so zamenjali jarem in telege, oziroma so jih enačili, drugi pa pravijo, da je bil jarem za eno govedo, telege pa za dve govedi. Pa tudi uporaba določenih izrazov je zanimiva. Vseposod po dolini govorimo tavr, Grajska vas in Gomilsko pa tabarh. Če bom našel knjižico o Ponikvi, bom nekaj napisal o kamri, štibeltu...

Franci Ježovnik

ZIMZELEN ŠE NI OVENEL

V drugi polovici avgusta je bilo v Gornji vasi tekmovalje v košnji sestavljanju kmečkega voza, grabljenju in postavljanju hmeljevk. Prireditelj je bila ob 55-letnici ustanovitve Društva kmečkih fantov in deklet v tej vasi. Gasilci iz Gornje vasi, organizatorji prireditve, so se spomnili tega društva, ki je pred vojno v Savinjski dolini odigralo pomembno vlogo. Ta društva so bila zelo aktivna, združevala so kmečko mladino, njihov znak je bil zimzelen. O pomenu delovanja teh društev kdaj drugič. Danes polistajmo po nekaterih letnikih Grude, mesečnika za kmetijsko prosveto. Še poprej pa zapišimo, da je bilo prvo društvo v Savinjski ustanovljeno v Orli vasi l. 1926, l. 1929 v Taboru, l. 1932 v Gornji vasi, kasneje se je sedež prenesel v Prebold, l. 1934 v Braslavče. Zapišimo še namen delovanja teh društev:

– društva bodo organizirala kmečko mladino in ji nudila vsestransko izobrazbo

– mladino bodo vzgajala v kmečkem duhu in državni zavesti

– dvigovalo bo ugled in varovalo dobro ime vasi in čast kmečkega dela

– negovalo bo slovo, tovarištvo med člani in zdravo ter trezno življenje

– prizadevalo si bo za izboljšanje gnotnega in socialnega položaja ljudi na vasi.

Vrnilo se h Grudi:

V 4. št. iz leta 1933. najdemo poročilo o občnem zboru društva v Sv. Jurju ob Taboru. Med drugim so ugotovili, da je lepo uspela tekma žanjic in kolesarska dirka, da so bili uspešni na »dramatičnem polju«.

V 6/7 št. najdemo poročilo iz St. Lovrenca (Gornje vasi) v Savinjski dolini:

»Naše društvo KFID je priredilo v nedeljo 25. junija t. l. (1933) tekmo koscev v St. Pavlu pri Preboldu. Kosci in grabljice so se zbrali v Dolenji vasi, od koder so odšli v povorki z godbo na čelu na tekmovališče tik Zadrugnega doma...« Ugotavljajo, da je bila velika udeležba.

Najdemo zapis, da je bila 10. septembra 1933 velika konjska dirka na travniku tov. Kronovška v Orli vasi. Zapisali so: »...Uspeh je bil presenetljiv. Prireditelj je obiskalo nad 3.000 ljudi. Pri tov. Plaskanu v Orli vasi so se po drugi uri popoldne zbrali dirkači in vozači, od koder so v povorki z godbo na čelu krenili na dirkališče. Prireditelj je otvoril predsednik domačega društva tov. Franc Kronovšek, ki je pozdravil vse zborovalce. Nato pa je govoril predsednik Zveze tov. Ivan Kronovšek, ki je poudaril ogromen pomen sličnih kmetijskih prireditev za samostojno udejstvovanje kmetijskega človeka, ker le z lastno organizacijo in z lastnim delom bomo lahko dosegli svoje pravice. Po zborovanju se je pričela dirka jahačev in vozačev, v kateri je dosegel prvo mesto v jahalni dirki težkih konj tov. Mijo Terglav iz Zg. Grušovlj. Prvo mesto v jahalni dirki lahkih konj je dosegel Franc Plaskan iz Groblje, v vozaški dirki težkih konj je dosegel prvo mesto tov. Ivan Kronovšek iz Orle vasi in lahkih tov. Horvat iz Žalca...« V poročilu je še zapisano, da je na muli tekmoval tov. Ivan Turk in da je bila po tekmovalju na vrtu tov. Platnerja kmečka veselica. V 12. št. iz l. 1933 je zapis, da je mogočni kmečki val zajel tudi Braslavče in okolico in da je bil ustanovni sestanek DKFID 26. 11. 1933 pri tov. Rojniku v Sp. Gorčah.

V št. 8/9 je omenjeno, da sta bila v Orli vasi dve konjski dirki, ena 24. VI. 1934, da je bil prikrojevalni tečaj v Sv. Jurju ob Taboru. Omenjajo še, da je bil izlet Zveze na Triglav (od 4. do 7. avgusta 1934). 2. 9. 1934 so bile konjske dirke v Sv. Jurju ob Taboru.

Že teh nekaj podatkov pove, da so bila različna tekmovalja zelo priljubljena in ob tem se lahko vprašamo ali nimajo kmečke igre na Vranskem svoje začetke v predvojnih tekmovaljih KFID?

Prav je, da so se gasilci iz Gornje vasi spomnili na ta tekmovalja in prav je, da ob zaključku poudarimo, da so člani teh društev že ob začetku NOB našli svojo pot v OF. Omenili smo Franca Kronovška. Leta 1942. je bil ustreljen kot talec zaradi sodelovanja v OF. Omenili smo Ivana Kronovška. Zapišimo samo, da je kot najstarejši poslanec odprvi slovenski parlament po osvoboditvi, omenimo še predsednika in ustanovitelja društva v Taboru: Ivana Ocvirka. Vključil se je v NOB, po vojni je bil sekretar okrožnega komiteja KPJ in zvezni poslanec.

Franc Ježovnik

POLETNE ŠPORTNE IGRE 1987

Športnice in športniki Hmezada!

Na poletnih športnih igrah Hmezada, ki bodo 19. septembra 1987, se bomo pomerili v naslednjih športnih disciplinah:

- ženske: v odbojki, kegljanju in streljanju,
- moški: v malem nogometu, košarki, odbojki, kegljanju in streljanju.

V tednu pred 19. 9. 87 bo organizirano tekmovanje v šahu in namiznem tenisu. V septembru bomo organizirali tudi turnir v tenisu.

Podrobnejša navodila, pravila in vse potrebno bodo prejeli športni referenti DO.

Do dneva športnih iger imamo še dobrih 14 dni, dovolj časa za intenzivnejše priprave. Pomembno je predvsem sodelovati, sodelovati v čim večjem številu, kar je osnovni namen prireditve.

ŠRD Hmezad

Zaradi dopustov v CMI delajo v hladilnici pri transportu zmrznjenega mesa prav vsi.

Marija Vozlič:

Bratec potuje

Bratec dragi – fantek mali,
kam pa greš potovat?
Ali k morju greš, k obali,
na večer povasovat?

Škornji očkov iz gume,
hej – prevelik je klobuk!
To najbrže vsak razume:
potovanje ni brez muk!

Krepka palica zaležel
Z njo tatovom zagrozi,
v grmu si piščal ureže
in zapiska trililil!

Ali, joj – na robu hoste
s črnim psom se srečata:
»To je volk! Verjeli bostel«
Bolje biti je doma.

Marija Vozlič:

Prvič v šolo

Juhuhul!
Kaj je to?
Juhuhul!
To pa, to!
Danes nekaj se godi,
a tegá ne vejo vsi.
Majhen možek tam koraka,
sam ponos stopinja vsaka!
Vrečka z malico v dlaneh,
nova torba na rameh.

Delovni čas Zdravstvenega doma v Žalcu

Delovni čas obratne ambulante Hmezad

– ponedeljek	od 7.30 do 19.30
– torek	od 7.30 do 19.30
– sredo	od 7.30 do 13.30
– četrtek	od 7.30 do 13.30
– petek	od 7.30 do 13.30

Dežurni zdravnik:

– vsak dan neprekinjeno (24 ur) v Zdravstvenem domu Žalec – tel. 711-251
– v nujnih primerih (poškodbe pri delu) pokličite dežurnega zdravnika na tel. 711-138

Zdravstveni pregledi pred zaposlitvijo v ZD Žalec

– ponedeljek	od 7.00 dalje
– četrtek	od 7.00 dalje

S seboj se prinese napotnica za zdravstveni pregled pred zaposlitvijo katero izpolni kadrovska služba v DO.

Izdaja zdravniških spričeval v ZD Žalec

– ponedeljek	od 13.00 do 16.00
– sredo	od 12.00 do 13.00
– petek	od 12.00 do 13.00

NOVE CENE BENCINA

Sedmega avgusta se je podražil navadni bencin na 430, super na 460, brez svinca na 490 din, D-1 na 370, D-2 na 360 in D-3 na 350 din, gorilno olje pa na 160 din.

Letošnja inflacija je že okrog 120 odstotna, cene pa še kar divjajo.

INFLACIJO POSPEŠUJE STROŠEK DRŽAVE

Država, ki resno želi zmanjšati inflacijo, tega cilja ne bo nikdar dosegla brez drastičnega zmanjšanja državnih izdatkov. Ti so pri nas domala povsem nedotakljivi. Ni se torej čuditi, da vsi »protiinflacijski ukrepi« nimajo pravega učinka.

Ko omenjamo državne izdatke (splošna poraba), ne mislimo enako o skupni porabi, za katero sicer tudi prevladuje mnenje, da je preobsežna. Podčrtujemo le, da gre pri skupni porabi za socialni program družbe. O njem pa vsaj lahko razpravljamo in zanj lahko tudi namenimo sredstva po »lastni presoji« – se torej sami »obremenjujemo« za toliko, kolikor pač hočemo izobraževanja, kulture, zdravstvenega in socialnega varstva ipd. In prav v tem je bistvena razlika med eno in drugo porabo. O oni prvi namreč nimamo kaj dosti govoriti, še huje – na njen obseg tudi vplivati ne moremo.

Seveda pa vsi poslušamo in mnogi tudi že prepevamo isto pesem. Kot s pokvarjenega gramofona odmeva na vse strani: zmanjšajte porabo in administracijo, odpravite uradniško miselnost, dajte oblast delavskemu razredu. Da bo ironija še večja in vse skupaj še bolj nesmiselno, postaja ta »himna« celo uradno geslo uradništva. Nihče namreč ne objokuje delavske usode bolj kot prav uradniki, nihče se bolj ne jezi na državo kot prav državni uradniki (in funkcionarji).

Natakarica Majda pri Rimljanu v Šempetru pred novo rumeno nadstrešnico.

LOVRENC OGRIS

sedemdesetletnik

Celje – skladišče
D-Per

70/1987

1119870445,9

COBISS

Lovro je in ostaja klena koroška grča. Življenjska pot ga je 1962. leta zanesla v Kmetijski kombinat Žalec kot gozdarja. Kmalu je postal vodja Gozdarstva in žage na Polzeli. Tu si je postavil dom in se 1974. leta upokojil. Vedno je še aktiven pri lovcih, ZB, KS, ribičih in še drugod.

Pridružujemo se številnim čestitkam in mu želimo še veliko srečnih in zadovoljnih let.

Uredništvo

Vremenski PREGOVORI

SEPTEMBER

Tilen (1. IX.) oblačen, meglen, naznanja deževno jesen.

Kakšno vreme v kimavca mlaji, takšno vso jesen je najraje.

Če o Mihaelu (29. IX.) sneg naletuje, dolga se zima obljubuje.

Če bogovi hočejo koga uničiti, mu najprej odvzamejo pamet.

Ni vedno pravilo tisto, kar trdijo vsi.

Sta laž in lahkovernost vrlini?

Posameznik, ki je udeleženec zgodovinskih dogodkov, nikoli ne dojame njihovega pomena.

Tolstoj

Hmeljar je začelo izdajati maja 1930. leta Hmeljarsko društvo za Slovenijo kot štirinajstdnevnik. Izhajal je do okupacije aprila 1941. Januarja 1946 je začel svoje poslanstvo kot glasilo Hmeljarske zadruge »Hmezad«. Sedaj ga izdaja delavski svet SOZD Hmezad Žalec.

Za obveščanje in strokovno delo med hmeljarji in delavci je Hmeljar prejel priznanje Zveze sindikatov Slovenije in Društva novinarjev Slovenije, Savinovo priznanje občine Žalec in priznanje Poslovnega združenja za hmeljarstvo, živinorejo, sadjarstvo in vinogradništvo »Styria« Celje-Maribor.

Predsednica uredniškega odbora: Ivanka Kragl.

Člani: Darko Simončič, Pavlina Glušič, Marija Kroflič, Jožica Krajšek, Nives Jerman, Milan Kolar, Branko Povše in predstavnik Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo.

Uredništvo: Glavni in odgovorni urednik in lektor Vili Vybihal, inž. kmetijstva, novinarka Marjana Natek.

Strokovno prilogo za hmeljarstvo ureja Vili Vybihal.

Hmeljar izhaja enkrat mesečno v 5.500 izvodih. Tisk Aero Celje – TOZD Grafika.

Uredništvo je v SOZD Hmezad, Ulica Žalskega tabora 1 v Žalcu, telefon (063) 714-141.

Cena izvida je 300 din.

Na podlagi mnenja Sekretariata za informacije pri IS Slovenije je oproščen temeljnega prometnega davka.